

ἐλογίσθη ἀπαραίτητος· οὐδ' ἔχει ὑπόστασιν τινα ἀληθείας ἢ ἑτέρα γνώμη ὅτι ἡ ὑπὸ τῶν πατριαρχῶν στέψις δὲν ἤρχισεν εἰμὴ ἀπὸ Ἰουστίνου τοῦ νεωτέρου. Οὐ μόνον δέ, ὡς ἐκ τῆς ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας στέψεως, ἢ τοῦ Λέοντος βασιλεία προσέλαβε πρώτη ὀριστικῶς τὸν θρησκευτικὸν χαρακτήρα, ὅστις ἀποτελεῖ μίαν τῶν ἰδιοτήτων δι' ὧν διακρίνεται ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει μοναρχία, ἀλλὰ καὶ ἑτέρα σπουδαία τοῦ Λέοντος πράξις μαρτυρεῖ ὅτι ἴδιόν τι πνεῦμα, διάφορον τοῦ προτέρου, ἤρχισε νὰ ἐπικρατῇ ἐν τῷ πολιτεύματι τῆς μοναρχίας ταύτης.

Ὁ Λέων ἐπωνομάσθη ὑπὸ τῶν συγχρόνων μέγας· τοῦτο ὁμῶς μᾶλλον πρὸς ἀντίθεσιν τοῦ ὁμωνύμου αὐτοῦ ἐγγόνου, ὅστις λέγεται μικρός, διότι ἀπέθανε νεώτατος ὢν. Ἄλλὰ, ἂν ὁ Λέων δὲ ἦτο ἀνὴρ μέγας, ἦτο ἄνθρωπος συνετός, δραστήριος καὶ πρὸ πάντων ἐγίνωσκε καὶ συνεμερίζετο τὰ αἰσθήματα τῆς ἐπικρατουμένης τότε κοινῆς συνειδήσεως. Τοιοῦτος δὲ ὢν δὲν ἠδύνατο νὰ ἀνεχθῇ τὸν ζυγὸν ὃν ἠθέλε νὰ ἐπιβάλλῃ εἰς αὐτὸν ὁ δημιουργὸς τῆς τύχης του Ἄσπαρ. Οἱ χρονογράφοι ἀναφέρουσι διηγημάτιόν τι τὸ ὁποῖον καθίστασι πρόδηλον ὅπόσον αὐθάδεις ἦσαν αἱ ἀξιώσεις τοῦ βαρβάρου τούτου. Ὁ Ἄσπαρ, λέγουσιν, ἐσύστησέ ποτε εἰς τὸν βασιλέα ὡς ἔπαρχον τῆς πόλεως ἕνα τῶν φίλων του· ὁ δὲ βασιλεὺς διώρισεν ἕτερον. Τότε ὁ Ἄσπαρ, κρατήσας τὸν βασιλέα ἀπὸ τοῦ ἱματίου, ἤλεγξεν αὐτὸν ὡς παραβάτην τῶν ὑποσχέσεων, εἰπὼν· «Βασιλεῦ, τὸν ταύτην τὴν ἀλοουργίδα περιβεβλημένον οὐ χρὴ διαψεύδεσθαι». Ὁ δὲ Λέων ἀπήντησεν· «ἀλλὰ μὴν προσῆκει τῷ βασιλεῖ μὴ ὑπέικειν τινὴ ἢ ὑποκεῖσθαι, καὶ μᾶλλον ὅταν τοῦ κοινοῦ ἀσύμφορον ἦ». Δὲν ἤξεύρομεν μέχρι τίνος ὁ διάλογος οὗτος ἐγένετο τῶντι μεταξὺ Ἄσπαρ καὶ βασιλέως. Ἄλλ' ἐκ τούτου καὶ μόνου, ὅτι ἐπιστεύετο ἐν Κωνσταντινουπόλει, καθίσταται πρόδηλον ὅτι ὁ μὲν Ἄσπαρ ἤξιον νὰ βασιλεύῃ διὰ τοῦ Λέοντος, ὁ δὲ Λέων δὲν ἠνείχετο τὴν τυραννίαν ταύτην. Ὅχι ὅτι ἠθέλησε νὰ ἐλαττώσῃ κατ' ἐλάχιστον τὸ ἀξίωμα τοῦ εὐεργέτου αὐτοῦ. Ὁ Ἄσπαρ ἐξηκολούθησεν ὢν ἀρχηγὸς τοῦ στρατοῦ· ὁ πρεσβύτερος υἱὸς του Ἀρδαβούρ ἦτο στρατηγὸς τῆς Ἀνατολῆς· ὁ ἄλλος υἱὸς του Πατρίκιος ἀνηγορεύθη ἕπατος καὶ μετ' ὀλίγον καῖσαρ (1). Ἄλλὰ ταῦτα πάντα δὲν ἴσχυον νὰ εὐχαριστήσωσι τὴν ἀκόρεστον πλεονεξίαν τῶν βαρβάρων αὐτῶν, ὥστε ὁ Λέων ἐνόησε προσιμωτάτα τὴν ἀνάγκην τοῦ ν' ἀσφαλισθῇ, αἰσθανόμενος ὅτι οὗτοι, ἔχοντες εἰς χεῖρας τὸ κράτιστον τοῦ στρατοῦ μέρος, ἠδύνατο ἐπίσης εὐχερῶς νὰ τον καθαιρέσωσιν, ὅσον εὐχερῶς ἀνηγόρευσαν αὐτόν.

Ἡξεύρομεν ὅτι πρὸ καιροῦ οἱ μονάρχαι τοῦ ρωμαϊκοῦ κράτους ἐστηρίζοντο πολὺ μᾶλλον εἰς τοὺς ξένους ἢ εἰς τοὺς ἰθαγενεῖς, περιστοιχιζόμενοι ὑπὸ ἄλλοφύλων σωματοφυλάκων καὶ ἀπαρτίζοντες ἐξ ἄλλοφύλων τὰς φάλαγγας εἰς τὰς ὁποίας ἐδίδον τὰ

(1) Περὶ τοῦ ἀξιώματος τοῦ καῖσαρος ὡς αὐτοκράτορος Β' τάξεως ἐπὶ τοῦ Διοκλητιανοῦ καὶ Κωνσταντίνου τοῦ μεγάλου ἐγένετο ἡδη λόγος ἐν τοῖς ἐμπροσθεν. Μέχρι τοῦ Ἰουλιανοῦ, ὅστις πρὸ τοῦ ἀνελεῖν εἰς τὴν ὑπερτάτην ἀρχὴν εἶχε τὸ ἀξίωμα τοῦ καίσαρος, ὁ καῖσαρ μετεῖχεν ὅπωςδὴποτε τῆς ὑπερτάτης ἀρχῆς, ἀλλ' ἀπὸ τῶν χρόνων τούτων, ὧν ἀφηγοῦμεθα τὴν ἱστορίαν, τὸ ὄνομα τοῦτο δίδεται ἐν Βυζαντίῳ εἰς πρόσωπα τιμώμενα ἐκτάκτως ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος ὡς προσηγορία τιμητικὴ τοῦ ἀγωγίου μετὰ τὸν αὐτοκράτορα λειτουργοῦ τοῦ κράτους, καὶ δὲν σημαίνει αὐτοκράτορα ἢ ἡγεμόνα. Οὐδέποτε πλέον τὸ ὄνομα τοῦτο ἔχει τοιαύτην σημασίαν ἐν Βυζαντίῳ. Ὁμοίως καὶ ἐν τῇ Δύσει· καὶ ἐν Ἀνατολῇ τὸ ὄνομα ὑπὸ τὸν λατινικὸν αὐτοῦ τύπον caesar δὲν εἶναι ἐν χρήσει ὡς δηλωτικὸν τῆς ὑπερτάτης ἀρχῆς· μόνον τὰ ἐκ τοῦ ὀνόματος τούτου κατὰ παραφθορὰν προελθόντα caesar παρὰ τοῖς Γερμανοῖς, tsar παρὰ τοῖς Ρώσοις, caesar παρὰ τοῖς Ἀραβικοῖς καὶ Πέρσαις (προκειμένου μόνον

